

Zadeva C-373/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

9. junij 2022

Predložitveno sodišče:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bolgarija)

Datum predložitvene odločbe:

9. junij 2022

Državno tožilstvo:

Spetsializirana Prokuratura

Obtoženec v kazenskem postopku:

Oseba NE

Predmet postopka v glavni stvari

Pred Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija, v nadaljevanju: predložitveno sodišče) je bila vložena obtožnica zoper osebo NE. V predhodni obravnavi v tej zadevi oseba NE zahteva izločitev sodišča, saj dvomi v njegovo nepristranskost, in sicer tako glede sodnikov, ki jim je bila zadeva dodeljena v obravnavanje, kakor tudi glede vseh drugih sodnikov predložitvenega sodišča.

Oseba NE se v zvezi s tem opira na naslednje:

- Predložitveno sodišče je tožena stranka v civilnem postopku pred Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija, Bolgarija) v zvezi s tožbo, s katero oseba NE zahteva plačilo odškodnine zaradi nedovoljenega ravnanja, in sicer pripora, ki ga je zoper njega odredilo predložitveno sodišče, in
- sprejem Zakon za izmenenie i dopalnenie ha Zakona za sadebnata vlast (zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sodiščih, DV št. 32 z dne 26. aprila

2022, v nadaljevanju: ZIDZSV), s katerim bo predložitveno sodišče s 27. julijem 2022 ukinjeno.

Sodnik, ki mu je zadeva dodeljena, meni, da ni zakonske podlage za izločitev in da niti glede zadeve niti glede osebe NE ni pristranski.

V skladu s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Boyan Gozdinov proti Bolgariji z dne 5. Aprila 2018 (v nadaljevanju: sodba ESČP v zadevi Boyan Gospodinov proti Bolgariji), na katero se sklicuje oseba NE, pa je treba nepristranskost sodišča presojati ne le s subjektivnim pristopom (pri katerem se skuša ugotoviti lastno osebno prepričanje ali interes sodnika za izid konkretne zadeve), ampak tudi z objektivnim pristopom, s katerim se želi zagotoviti, da obstajajo zadostna jamstva, ki v zvezi s tem izključujejo vsakršen razumen dvom.

Predložitveno sodišče ni prepričano, ali je v obravnavani zadevi mogoče izključiti utemeljen dvom o njegovi nepristranskosti, saj nastopa kot tožena stranka v civilnem postopku, v katerem oseba NE zahteva plačilo odškodnine, hkrati pa je zakonodajalec sprejel zakon o njegovi ukinitvi, ki ga je utemeljil z „varovanjem ustavnega načela neodvisnosti sodstva in varstvom ustavnih pravic državljanov“.

Na splošno se zastavlja vprašanje, ali sprejem ZIDZSV s takšno obrazložitvijo vpliva ne le na neodvisnost predložitvenega sodišča, ampak tudi na neodvisnost specializiranega kazenskega pritožbenega sodišča, specializiranega državnega tožilstva in specializiranega pritožbenega državnega tožilstva, ki bodo s 27. julijem 2022 prav tako ukinjeni, do tedaj pa morajo še naprej opravljati svoje naloge.

Predložitveno sodišče ima pomisleke o združljivosti postopka sprejemanja ZIDZSV in združljivosti njegovih določb z načeli pravne države, delitve oblasti in neodvisnosti sodstva ter želi izvedeti zlasti, ali pravo Unije dopušča takšno ureditev ponovnega imenovanja sodnikov in državnih tožilcev, kakršna je predvidena v ZIDZSV.

Predmet in pravna podlaga za predlog

Da bo predložitveno sodišče lahko odločilo, ali se mora v obravnavani zadevi zaradi pristranskosti izločiti, predlaga Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267 PDEU, da odloči o njegovem predlogu sprejetje predhodne odločbe.

Na prvem mestu želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je treba člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da sodišče, ki mora odločati v kazenski zadevi, hkrati pa je tožena stranka v civilnem postopku na podlagi tožbe, ki jo je obtoženec iz te kazenske zadeve vložil zaradi kršitve tega sodišča ali njegovega pravnega naslednika pri obravnavanju te ali katere druge kazenske zadeve, ali ki bi bilo odškodninsko odgovorno, če bo tožbi ugodeno, ni neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prava Unije. Če bi Sodišče ugotovilo, da je treba

omenjene določbe razlagati tako, želi predložitveno sodišče izvedeti, ali naj se kazenska zadeva obravnava še naprej in kako naj se obravnava.

Drugič, sodišče zanima, ali je treba navedene določbe prava Unije razlagati tako, da zakon, s katerim bo neko sodišče ob določenem času ukinjeno, medtem ko morajo sodniki tega sodišča še naprej obravnavati tako zadeve, ki so jim bile dodeljene do takrat, kot tudi zadeve, v katerih so opravili predhodno obravnavo, in je v tem zakonu utemeljitev ukinitve sodišča utemeljena z zagotavljanjem ustavnega načela neodvisnosti sodstva in varstva ustavnih pravic državljanov, niso pa navedeni dokazi, iz katerih bi izhajalo, da je sodišče v zvezi s tem storilo kršitve, vpliva na neodvisnost tega sodišča.

Tretjič, predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba omenjene določbe prava Unije razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero se z navedeno obrazložitvijo ukine samostojen pravosodni organ v Bolgariji, njegovi sodniki pa se premestijo na druga sodišča, ki so deloma na odročnih krajih v državi, ne da bi bili sodniki o tem predhodno konkretno obveščeni in ne da bilo pridobljeno njihovo soglasje, pri čemer je z zakonom le za njih določeno največje število imenovanj v določen pravosodni organ. Če bi Sodišče menilo, da je treba omenjene določbe razlagati tako, želi predložitveno sodišče izvedeti, kako naj sodniki sodišč, ki bodo ukinjena, ravnajo v zadevah, ki jih še obravnavajo.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da sodišče, ki obravnava neko kazensko zadevo, hkrati pa je tožena stranka v postopku na podlagi odškodninske tožbe, ki jo je vložil obtoženec iz te kazenske zadeve in se opira na očitek, da je to sodišče ali drugo sodišče, ki je njegov pravni naslednik v tej ali kateri drugi kazenski zadevi, pri svojem delu storilo kršitev, ali ki bi bilo odškodninsko odgovorno, če bo tožbi ugodeno, ni neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prava Unije?

2. Če je odgovor pritrdilen, ali je treba navedene določbe prava Unije razlagati tako, da takšno sodišče kazenskega postopka ne sme nadaljevati in v zadevi tudi ne sme odločati, in kakšne bi bile posledice za postopkovna in materialnopravna dejanja tega sodišča, če se ne bi izločilo zaradi pristranskosti?

3. Ali je treba člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da se poseže v neodvisnost sodišča, ki se s sprejemom sprememb Zakon za sadebnata vlast (zakon o sodiščih) (DV št. 32/26.04.2022, katerega uveljavitev je odložena do 27. julija 2022) ukine, medtem ko morajo sodišča do takrat še naprej obravnavati zadeve in medtem ko morajo tudi po tem še naprej obravnavati zadeve, v katerih so že bile opravljene predhodne obravnave, če se za ukinitvev sodišča sklicuje na utemeljitev, da se s tem zagotavljata ustavno načelo neodvisnosti sodstva in varstvo ustavnih pravic državljanov, vendar ni ustrezno

pojasnjeno, na podlagi katerih dejstev bi bilo mogoče sklepati, da je prišlo do kršitev teh načel?

4. Ali je treba navedene določbe prava Unije razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, kakršna je ureditev v zakonu o sodiščih (DV št. 32/26.04.2022, katerega uveljavitev je odložena do [27]. julija 2022), ki z navedeno obrazložitvijo povzroči popolno ukinitve (specializiranega kazenskega sodišča kot) samostojnega pravosodnega organa v Bolgariji in do premestitve sodnikov tega sodišča (vključno s sodnikom senata, ki obravnava to konkretno kazensko zadevo) na druga sodišča v celotni državi, tudi na takšna, ki so zelo oddaljena od kraja, kjer zdaj opravljajo svoje delo, ne da bi bil zadevni kraj vnaprej določen, brez soglasja sodnikov, in ob upoštevanju le za te sodnike zakonsko določenih omejitev v zvezi s tem, koliko od njih je največ lahko ponovno imenovanih v določen pravosodni organ?

5. Če je odgovor pritrdilen in ob upoštevanju primarnosti prava Unije, katera postopkovna dejanja naj torej opravijo sodniki sodišč, ki bodo ukinjena? Kakšne posledice bi to imelo za postopkovne odločitve sodišča, ki bo ukinjeno, v zadevah, ki jih je potrebno zaključiti, in za končne odločbe v teh zadevah.

Navedene določbe prava Unije in navedena sodna praksa

Pogodba o Evropski uniji, člen 2, člen 6(1) in (3), člen 19(1), drugi pododstavek

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 47(2)

Uredba (EU, Euroatom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije, uvodni izjavi 9 in 10, člen 2

Sodba z dne 19. Septembra 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587)

Sodba z dne 26. januarja 2010, Transportes Urbanos y Servicios Generales (C-118/08, EU:C:2010:39)

Sodba z dne 17. julija 2014, Torresi (C-58/13 in C-59/13, EU:C:2014:2088).

Sodba z dne 9. oktobra 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265)

Sodba z dne 6. oktobra 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664)

Sodba z dne 20. Aprila 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311)

Sodba z dne 18. maja 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ in drugi (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 in C-397/19, EU:C:2021:393).

Sodba z dne 6. oktobra 2021, W.Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča - imenovanje) (C-487/19, EU:C:2021:798)

Določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, člen 6(1)

Sodba ESČP z dne 5. aprila 2018 v zadevi Boyan Gospodinov proti Bolgariji

Sodba ESČP z dne 1. decembra 2020 v zadevi Ástráðsson proti Islandiji

Sodba ESČP z dne 9. marca 2021 v zadevi Bilgen proti Turčiji

Navedeni nacionalni predpisi

Ustava Republike Bolgarije, člen 119, člen 129(1) in (3), člen 130a

Zakon za sadebnata vlast (zakon o sodiščih), člen 30(1), člen 30(2), točki 8 in 20, člen 30(3) in (4), člen 30(5), točke 1, 4, 5, 6, 7, 12 in 13, člen 161(1) in (2), člen 165(1), (2) in (3), člen 194

Zakon za izmenenie i dopalnenie ha Zakona za sadebnata vlast (zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sodiščih, DV št. 32 z dne 26. aprila 2022, ki začne veljati 27. julija 2022), členi 44, 49, 50, 51, 52, 53, 59 in 67 prehodnih in končnih določb

Nakazatelno-protsesualen kodeks (zakonik o kazenskem postopku), člena 29 in 31, člen 35(3), (4) in (5), členi 258, 411a, 485 in 486

Nakazatelen kodeks (kazenski zakonik), člen 108(2) in člen 325(1) in (2)

Grazhdanski protsesualen kodeks (zakonik o civilnem postopku), člen 519(2)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 oseba NE je 29. maja 2018 v centru Sofije pred sodno palačo zažgala zastavo Republike Bolgarije in jo sramotila z nespodobnimi dejanji, pri čemer se je snemala. Ta videoposnetek je 2 junija 2018 v kraju Stara Zagora objavila na spletu.
- 2 S sodbo z dne 27. septembra 2018 je bila oseba NE spoznana za krivo, da je v okviru nadaljevanega kaznivega dejanja sramotila zastavo Republike Bolgarije in se nespodobno vedla, s svojim vedenjem pa grobo kršila javni red in kazala očiten prezir do javnosti.

- 3 Za obe kaznivi dejanji je bila oseba NE obsojena na skupno kazen odvzema prostosti dveh let v skladu s prvotno splošno ureditvijo izvrševanja kazenskih sankcij. Čas trajanja njenega pripora (od dne 4. junija 2018) se je vštel v kazen.
- 4 Apelativen spetsializiran nakazaten sad (specializirano kazensko pritožbeno sodišče, Bolgarija) je 15. januarja 2019 sodbo zoper osebo NE razveljavilo ter zadevo vrnilo v ponovno odločanje predložitvenemu sodišču v drugačni sestavi od faze predhodne obravnave dalje. Razlog za razveljavitev je bila bistvena kršitev določb postopka. Zadeva bi morala biti dodeljena sodniku posamezniku, a je bila dodeljena sodniku in porotnikom.
- 5 S sklepom z dne 14. marca 2019 je bil v zasebni kazenski zadevi pred specializiranim kazenskim pritožbenim sodiščem pripor, ki je bil odrejen zoper osebo NE, nadomeščen z najmilejšim prisilnim ukrepom „obveznostjo javljanja“.
- 6 predložitveno sodišče je 18. julija 2019 osebo NE spoznalo za krivo glede obeh točk obtožnice in jo obsodilo na skupno kazen odvzema prostosti enega leta in desetih mesecev. Izrek tako določene kazni je bil s pogojno obsodbo odložen za štiri leta. Čas trajanja njenega pripora od dne 4. junija 2018 do dne 14. marca 2019 se je vštel v kazen.
- 7 Oseba NE je decembra 2019 pri okrajnem sodišču za mesto Sofija vložila civilno tožbo zoper predložitveno sodišče, specializirano kazensko pritožbeno sodišče in državno tožilstvo Republike Bolgarije, s katero zahteva plačilo odškodnine v višini 500.000 levov zaradi nedovoljenega ravnanja. Zatrjuje, da je predložitveno sodišče v kazenskem postopku, ki poteka zoper njo, neupravičeno odredilo pripor v obdobju od 4. junija 2018 do 14. marca 2019.
- 8 S sodbo z dne 6. aprila 2020 je specializirano kazensko pritožbeno sodišče spremenilo sodbo z dne 18. Julija 2019 v delu, s katerim je bila oseba NE obsojena za dejanja, storjena dne 2. junija 2018 v kraju Stara Zagora, v preostalem pa je to sodbo potrdilo.
- 9 Sodbo specializiranega kazenskega pritožbenega sodišča je Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija) razveljavilo s sodbo z dne 3. novembra 2020, in sicer zaradi bistvenih kršitev postopka, zaradi katerih je po mnenju tega sodišča prišlo do omejitve obtoženčevih pravic od obrambe. Po mnenju vrhovnega kasacijskega sodišča iz mnenja sodnega izvedenca psihiatra, ki je bilo izdelano o osebi NE, ni mogoče ugotoviti, ali je bila oseba NE sposobna razumeti pomen in naravo dejanja in imeti v oblasti svoja ravnanja ter sodelovati v kazenskem postopku, torej ali je bila ta oseba prištevna.
- 10 Zadeva je bila vrnjena v ponovno odločanje predložitvenemu sodišču, ki je vrhovno kasacijsko sodišče zaprosilo, naj natančno določi, od katere faze dalje je treba zadevo ponovno obravnavati. Po prejemu odgovora je v zadevi razpisalo predhodno obravnavo.

- 11 Na tej obravnavi, ki je potekala 31. marca 2021, je oseba NE zahtevala izločitev sodnika. Oseba NE zatrjuje, da je zoper predložitveno sodišče sprožila civilni postopek, tako da sodnik tega sodišča, ki mu je zadeva dodeljena, ni nepristranski. Sodnik je to zavrnil in se ni izločil. Navedel je, da mu tožba, ki bi sicer morala biti vložena proti državi, ni poznana, in da nima nobenega interesa glede izida postopka.
- 12 Zadeva je bila s sklepom, izdanim v tem postopku predhodne obravnave, zaradi bistvenih postopkovnih kršitev pravic osebe NE vrnjena državnemu tožilstvu. Predložitveno sodišče meni, da so usmeritve vrhovnega kasacijskega sodišča v zvezi z dopustnostjo obtožnice zoper osebo NE upoštevne tudi že v postopku predkazenske preiskave. Kazenski postopek zoper osebo, ki ne razume pomena in narave dejanja in nima v oblasti svojih ravnanj, ni dovoljen.
- 13 Po vrnitvi zadeve državnemu tožilstvu je bilo izdelano novo izvedensko mnenje, v katerem je bilo potrjeno, da je oseba NE v smislu zakona prištevna, zadeva pa je bila nato ponovno predložena predložitvenemu sodišču.
- 14 26. aprila 2022 je bil v uradnem listu objavljen zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sodiščih. S tem zakonom se s 27. julijem 2022 ukinjajo predložitveno sodišče, specializirano državno tožilstvo, specializirano kazensko pritožbeno sodišče in specializirano pritožbeno državno tožilstvo.
- 15 oseba NE je 27. aprila 2022 v predhodni obravnavi od predložitvenega sodišča ponovno zahtevala izločitev sodnika in se pri tem sklicevala tako na civilno tožbo, ki jo je vložila zoper predložitveno sodišče, kakor tudi na skorajšnjo ukinitvev tega sodišča.

Bistvene trditve strank postopka v glavni stvari

- 16 Oseba NE zatrjuje, da sodnik predložitvenega sodišča, ki obravnava njegovo zadevo, ni nepristranski. Oseba NE za to navaja dva razloga.
- 17 Prvič, sklicuje se na sodbo ESČP v zadevi Boyan Gospodinov proti Bolgariji. Trdi, da iz te sodbe izhaja, da se vprašanje nepristranskosti sodišča ne zastavlja le glede subjektivne, ampak tudi glede objektivne nepristranskosti kazenskih sodnikov. Tudi če ni nobenega razloga za dvom v osebno nepristranskost kazenskega sodnika, bi lahko njegovo poklicno razmerje z eno od toženih strank iz civilnega postopka, ki poteka hkrati s kazenskim postopkom, vzbudilo utemeljene dvome v njegovo objektivno nepristranskost. Razen tega bi lahko na odločitev kazenskih sodnikov imela določen vpliv ureditev, v skladu s katero je treba odškodnino v primeru, da bi bilo civilni tožbi ugodeno, izplačati iz proračuna organa, pri katerem naj bi bila kršitev storjena.
- 18 V obravnavani zadevi je predložitveno sodišča tožena stranka v civilnem postopku, ki ga je zoper sodišče sprožila oseba NE, in ki poteka krati s tem kazenskim postopkom. Razen tega bi bilo treba v primeru, da bo civilni tožbi

osebe NE ugodeno in ji bo dosojena odškodnina, to odškodnino plačati iz proračuna predložitvenega sodišča.

- 19 Predložitveno sodišče v zvezi s tem poudarja, da je izid civilnega postopka v še večji meri odvisen od izida kazenskega postopka, saj je zahtevana odškodnina zaradi nezakonitega pripora v tem kazenskem postopku. Tako utemeljenost zahtevka kakor tudi višina morebitne odškodnine sta odvisni od izida tega kazenskega postopka.
- 20 V skladu z ZIDZSV je okrajno sodišče za mesto Sofija pravni naslednik predložitvenega sodišča glede premoženja, dolgov, pravic in obveznosti. To pomeni, da bo po 27. juliju 2022 za kazenski postopek zoper osebo NE pristojno okrajno sodišče za mesto Sofija, torej sodišče, pri katerem je oseba NE vložila civilno tožbo. Če bo predhodna obravnava v kazenskem postopku opravljena do tega datuma, mora biti sodnik predložitvenega sodišča napoten na okrajno sodišče za mesto Sofija in postopek zaključiti tam. V kolikor pa sodnik do tedaj ne razpiše predhodne obravnave, bi kazenski postopek lahko vodil ta sodnik (če bo ponovno imenovan kot sodnik pri okrajnem sodišču za mesto Sofija) ali pa drug sodnik pri okrajnem sodišču za mesto Sofija. Razen tega bi moralo okrajno sodišče za mesto Sofija kot pravni naslednik predložitvenega sodišča nastopati kot tožena stranka v civilnem postopku, ki pred njim samim poteka v zvezi z zahtevkom osebe NE za plačilo odškodnine.
- 21 Glede na te okoliščine in navedeno sodno prakso ESČP predložitveno sodišče meni, da je pravno negotovo, ali je treba zahtevi ugoditi, in kakšne bi bile posledice za opravljena postopkovna in materialnopravna dejanja, če zahtevi ne bi ugodilo.
- 22 Drugič, oseba NE opozarja na skorajšnjo ukinitvev predložitvenega sodišča.
- 23 Predložitveno sodišče v zvezi s tem meni, da v rednem postopku ukinitve določenega sodišča v posameznih s postopkom ukinitve povezanih zadevah tega sodišča ne bi smelo biti mogoče, da se zahteva za izločitev utemeljuje z ukinitvijo. V obravnavanem primeru pa je bil izveden postopek, katerega namen je diskreditacija sodnikov in tožilcev sodišč, ki bodo ukinjena, in ki se nanaša na njihovo neodvisnost. Ker je zakonodajalec sprejel zakon o njihovi ukinitvi z utemeljitvijo, da se s tem „zagotavlja ustavno načelo neodvisnosti sodstva in varstvo ustavnih pravic državljanov“, predložitveno sodišče dvomi, ali ga družba dojema kot nepristransko in neodvisno sodišče in ali lahko zadevo obravnava naprej, ali pa se mora zaradi pristranskosti izločiti.
- 24 Predložitveno sodišče meni, da način, na kakršnega je potekal postopek sprejemanja zakona o ukinitvi specializiranih sodišč, utemeljitev v predlogu zakona in ureditev ponovnega imenovanja sodnikov in državnih tožilcev predstavljajo kršitev načel pravne države in delitve oblasti, posegajo v neodvisnost sodnikov v organih, ki bodo ukinjeni, in vzbujajo sum, da gre za namerno maščevanje za njihovo delo.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga

- 25 Da bo predložitveno sodišče lahko odločilo o zahtevi osebe NE za izločitev in presodilo, kako naj odloči v tej kazenski zadevi, mora ugotoviti, ali nekatera objektivna dejstva vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti.
- 26 Po eni strani iz sodbe ESČP v zadevi Boyan Gospodinov proti Bolgariji, na katero se sklicuje oseba NE, izhaja stališče, da ob upoštevanju objektivnega pristopa za ugotavljanje nepristranskosti sodišča obstaja utemeljen dvom tedaj, ko je obtoženec v kazenski zadevi tudi tožeča stranka v civilnem postopku v zvezi s tožbo zoper sodišče, pred katerim poteka kazenski postopek, in bi bila v civilnem postopku dosojena odškodnina izplačana iz proračuna tega sodišča.
- 27 Če pa se nasprotno sledi stališču, da se morajo sodniki nekega sodišča izločiti vedno, ko je sodišče, pri katerem sodijo, tožena stranka v takšnem civilnem postopku, bi lahko ena od strank izbrala svoje sodišče ali svoj senat, kar bi pomenilo zlorabo pravic. To vprašanje je pomembno za odločanje o razlogih za izločitev senata in se nanaša tako na odločitev o konkretni zahtevi kakor tudi na stabilnost končne odločbe v tej kazenski zadevi.
- 28 V zvezi z drugim razlogom iz zahteve osebe NE za izločitev predložitveno sodišče ni prepričano ali lahko – po tem, ko je bila njegova vloga varuha neodvisnosti sodstva in ustavnih pravic državljanov v utemeljitvi za sprejem zakona, s katerim bo ukinjeno, postavljena pod vprašaj – še naprej vodi kazenski postopek, in kakšne bi bile posledice za odločbe, sprejete v tej zadevi, če se ne bi izločilo zaradi pristranskosti. Odgovor na to vprašanje je pomemben tako za to obravnavano zadevo kakor tudi za druge zadeve, ki jih morajo specializirana sodišča obravnavati vse do svoje ukinitve.
- 29 Predložitveno sodišče dvomi, da je s pravom Evropske unije skladna ukinitve pravosodnih organov z utemeljitvijo, da predstavljajo oviro za „zagotavljanje ustavnega načela neodvisnosti sodstva in varstva ustavnih pravic državljanov“, če ti organi uporabljajo enake postopkovne in materialnopravne predpise kot ostala sodišča in državna tožilstva v državi.
- 30 Specializirana sodišča v Bolgariji so bila ustanovljena leta 2011. Sprva so jim bile v obravnavanje dodeljene zadeve, v katerih so kazniva dejanja storile hudodelske združbe. Leta 2015 je bila njihova pristojnost razširjena na zadeve, v katerih so bila storjena kazniva dejanja zoper republiko, leta 2017 pa na primere korupcijskih kaznivih dejanj v postopkih zoper določene skupine oseb – osebe na visokih javnih položajih.
- 31 Način imenovanja sodnikov in tožilcev pri specializiranih sodiščih je enak načinu imenovanja sodnikov in državnih tožilcev pri drugih sodiščih. Vsi so imenovani v postopkih natečaja in izbire, ki so podobni tistim, v katerih so imenovani drugi sodniki in državni tožilci v državi, in imajo enak položaj. Jamstva za neodvisnost sodnikov in državnih tožilcev na specializiranih sodiščih so enaka kot za druge sodnike in državne tožilce.

- 32 Ustavno sodišče je dvakrat odločilo o skladnosti teh sodišč z bolgarsko ustavo. V teh sodbah je zavrnilo stališče, da so specializirana sodišča izredna sodišča. Poudarilo je, da sodijo v skladu s splošnimi pravili, in da se sodniki in državni tožilci imenujejo, premeščajo, napredujejo in razrešujejo po istih pravilih kot sodniki in državni tožilci drugih sodišč. Zavrnilo je tudi trditev, da je to sodišče izredno sodišče zaradi specializacije na določen subjekt in objekt. Nasprotno, poudarilo je, da je bila do ustanovitve teh organov takšna pristojnost prenesena na okrajno sodišče za mesto Sofija, teorija in praksa pa se o tem nista nikdar spraševali.
- 33 Predložitveno sodišče zato meni, da niso utemeljene trditve, da obstoj in način dela specializiranih sodišč krši načeli neodvisnosti sodstva in varstva ustavnih pravic državljanov. V postopku sprejemanja ZIDZSV te trditve niso bile podprte z nobenimi konkretnimi dejstvi ali zanesljivimi podatki, kar je v nasprotju z načeloma preglednosti in odgovornosti v zakonodajnem postopku. Ukinitvev sodišča na podlagi tovrstnih očitkov vodi v neupravičeno spodkopavanje ugleda pravosodnega organa ter sodnikov in državnih tožilcev, ki delajo pri tem organu.
- 34 Predložitveno sodišče se zlasti sprašuje, ali so določbe ZIDZSV, ki urejajo ponovno imenovanje sodnikov in državnih tožilcev ukinjenih organov, združljive s pravom Unije. Formalno je v zakonu sicer določeno ponovno imenovanje sodnikov in državnih tožilcev brez izbirnega postopka, dejansko pa so z zakonom uvedena odstopanja od splošne ureditve. Takšni odstopanji sta omejitev ponovnih imenovanj pri določenem sodišču na največ eno četrtno sodnikov ukinjenega specializiranega kazenskega sodišča in največ eno tretjino sodnikov ukinjenega specializiranega kazenskega pritožbenega sodišča ter začasno izvrševanje odločb vrhovnega sodnega sveta o ponovnem imenovanju (pravno sredstvo zoper te odločbe ne zadrži njihove izvršitve).
- 35 Te določbe so po mnenju predložitvenega sodišča diskriminatorne, saj določajo drugačen postopek za ponovno imenovanje. Zgolj hipotetična možnost nastanka težav pri ponovnem imenovanju sodnikov in državnih tožilcev ne more biti podlaga za uvedbo odstopajoče ureditve. Razen tega so določbe same s seboj v nasprotju – po eni strani je predvideno, da se pri ponovnem imenovanju sodnikov in državnih tožilcev upošteva delovna obremenjenost zadevnega sodišča, po drugi strani pa je ponovno imenovanje nad določeno kvoto omejeno, čeprav bi bilo pri zadevnem organu morda potrebno večje število sodnikov in državnih tožilcev. Z uvedbo zgoraj opisanega sistema kvot je zakonodajalec omejil ustavne pristojnosti vrhovnega sodnega sveta za ponovno imenovanje sodnikov in državnih tožilcev ter preverjanje in zapolnjevanje načrtovanih delovnih mest pri posameznih sodiščih in državnih tožilstvih.
- 36 Predložitveno sodišče meni, da so določbe ZIDZSV o ponovnem imenovanju sodnikov in državnih tožilcev v organih, ki bodo ukinjeni, nejasne, in jih je mogoče razlagati različno. Nejasno je, kako zakonodajalec te sodnike in državne tožilce zavezuje, da po ponovnem imenovanju na podlagi veljavnih kvot pri določenem sodišču prevzamejo funkcijo, ne da bi k temu podali soglasje, kako

lahko zoper takšno ponovno imenovanje vložijo pravno sredstvo, in ali ta ureditev ne predstavlja neke vrste prisile za sodnike in državne tožilce, da sprejmejo to, kar jim je določeno, ali pa zapustijo službo v pravosodju.

- 37 V zvezi s tem se predložitveno sodišče sklicuje na sodbo ESČP z dne 9. marca 2021 v zadevi Bilgen proti Turčiji. V tej sodbi je potrjena pravica sodnikov in državnih tožilcev do varstva pred samovoljnim premeščanjem in pomen možnosti sodnega nadzora nad odločbo o njihovi premestitvi, če ta ni bila sporazumna (in smiselno tudi nad odločbami o razrešitvi, ponovnem imenovanju ali napotitvi, če niso sporazumne), s čemer se zagotavlja, da nedopustni zunanji vplivi ne ogrožajo njihove neodvisnosti.
- 38 Predložitveno sodišče predlaga, da se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku predhodnega odločanja, in sicer iz naslednjih razlogov:
- vprašanja za predhodno odločanje so v nacionalnem interesu, saj lahko odgovor nanje vpliva na pravno varnost vseh dejanj, opravljenih pred in po uveljavitvi ZIDZSV;
 - pri predložitvenem sodišču je zdaj 23 sodnikov, ki morajo do 27. julija 2022 odločati v dodeljenih zadevah, ki bodo nato dodeljene drugim sodiščem v neznanih (trenutno še ne določenih) sodnih okrajih;
 - Predložitveno sodišče v bolgarskem pravosodnem sistemu opravlja izjemo pomembne sodne naloge, saj je do 27. julija 2022 edino sodišče, ki je na prvi stopnji pristojno za zadeve, ki se nanašajo na hudodelske združbe, in ki dovoljuje uporabo in nadaljnje izvrševanje posebnih preiskovalnih metod pri kaznivih dejanjih v zvezi z aktivnostmi organiziranih hudodelskih združb, ki spadajo v pristojnost evropskega državnega tožilstva;
 - čim hitrejši odgovor na vprašanja za predhodno odločanje je potreben zato, da bo odpravljen obstoječi dvom, ali izvedeni zakonodajni postopek posega v neodvisnost sodnikov specializiranih sodišč. To vprašanje je pomembno, saj morajo sodniki – tudi vsebinsko – odločati o zadevah, ki so jim dodeljene. Nadaljnje obravnavanje teh zadev v dani nejasni situaciji bi ogrozilo stabilnost odločb, ki bi jih sprejeli sodniki.